

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 518

София, 05.07.2012 година

Върховен касационен съд на Република България, Търговска колегия, в закрито заседание на двадесет и трети май две хиляди и дванадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ТАТЯНА ВЪРБАНОВА

ЧЛЕНОВЕ: КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА

БОНКА ЙОНКОВА

изслуша докладваното от съдия Камелия Ефремова т. д. № 1258/2011 г.

Производството е по чл. 288 ГПК.

Образувано е по касационна жалба вх. № 5005 от 11.08.2011 г. и касационна жалба вх. № 6331 от 26.10.2011 г. на Република България, представлявана от Министъра на финансите, срещу постановените от Пловдивски апелативен съд решения по т. д. № 461/2011 г. – решение № 357 от 11.07.2011 г., решение № 1317 от 26.09.2011 г. и решение № 1318 от 26.09.2011 г., с които частично е потвърдено, частично е отменено и частично е обезсилено решение № 31 от 28.01.2011 г. по т. д. № 259/2010 г. на Пловдивски окръжен съд, поправено с решение № 154 от 31.03.2011 г.

Първоинстанционното решение е потвърдено в частта, с която е отхвърлен искът на Държавата против [фирма], [населено място] за признаване нищожността на волеизявенията на Министъра на икономиката и енергетиката, оформени като решения, взети с Протокол № РД-21-235 от 18.12.2006 г., с изключение на решението за увеличаване капитала на [фирма] от 28 463 162 лв. на 43 086 833 лв. чрез издаване на нови 14 623 671 бр. обикновени безналични акции с право на глас, с емисионна стойност 1 лв. всяка, посредством апортна вноски.

Първоинстанционното решение е отменено в частта, с която са уважени част от предявените от Държавата против [фирма], [населено място] искиве, като е постановено отхвърляне на исковите:

1. За признаване за нищожни, поради несъществуването им, решенията (волеизявенията) Министъра на икономиката и енергетиката, взети с Протокол № РД-21-235 от 18.12.2006 г., с изключение на решението за увеличаване капитала на [фирма] от 28 463 162 лв. на 43 086 833 лв. чрез издаване на нови 14 623 671 бр. обикновени безналични акции с право на глас, с емисионна стойност 1 лв. всяка, чрез извършване на непарична и/или парична вноски на [фирма], [населено място];

2. За признаване за установено несъществуването поради:

нищожност, изразена в несъществуване (невземане) на решенията на Министъра на икономиката и енергетиката по Протокол № РД-21-235 от 18.12.2006 г.;

незавършен фактически състав на увеличението на капитала, изразяващ се в незаписване на новоиздадените 14 623 671 бр. акции чрез подаване в срок на писмена заявка по образец;

незавършен фактически състав, изразяващ се в неосъществяване на положителния факт валидно съгласие на Агенцията за приватизация по чл. 28, ал. 7 ЗПСК за намаляване размера на държавното участие в капитала на [фирма];

невлизане в сила на решенията на Министъра на икономиката и енергетиката по Протокол № РД-21-235 от 18.12.2006 г. поради несбъждане на отлагателното условие за записване от [фирма] на 14 623 671 бр. акции от увеличението на капитала на [фирма] от 28 463 162 лв. на 43 086 833 лв. в тридневен срок от приемането на тези решения;

на всички вписани с Решение № 8263 от 21.12.2006 г. по ф. д. № 80/1993 г. на Пловдивски окръжен съд по партидата на [фирма] обстоятелства: увеличаване капитала на [фирма], [населено място] от 28 463 162 лв. на 43 086 833 лв.; промяна фирмата на [фирма] на [фирма]; освобождаване на Й. А. Р. като член на Съвета на директорите и изпълнителен директор на [фирма]; освобождаване на В. Г. П. като заместник-председател на Съвета на директорите на [фирма]; избиране на [фирма] за член на Съвета на директорите и изпълнителен директор на [фирма]; избиране на [фирма] за член на Съвета на директорите и заместник-председател на Съвета на директорите на [фирма]; избиране на [фирма] за член на Съвета на директорите на [фирма]; извършване на промени в Устава на [фирма] и прилагане по фирменото дело на препис от изменения Устав;

3. За признаване за установено несъществуването поради

нищожност на решението на Общото събрание на акционерите в [фирма] от 15.03.2007 г.;

липса на записване на новите 13 169 717 бр. акции от увеличението на капитала на [фирма] от страна на [фирма] и Държавата;

незавършен фактически състав на увеличението на капитала поради нарушение на чл. 28, ал. 7 ЗПСК;

невнасяне от страна на [фирма] на парична вноски в размер на 2 383 934 лв. и липса на отправено от същото дружество волеизявление, изразяващо съгласие за изплащане на паричната вноски в предвидения в решението на Общото събрание двегодишен срок от вписването на увеличението на капитала в Търговския регистър;

невлизане в сила на решението на Общото събрание на акционерите в [фирма] от 15.03.2007 г. за увеличаване на капитала от 43 086 833 лв. на 56 256 550 лв. поради неосъществяване на отлагателното условие записване от [фирма] на 12 891 770 бр. от новите обикновени безналични акции и от Държавата на 277 947 бр. от новите обикновени безналични акции в триднешен срок от приемане на решенията;

на вписаното с Решение № 2494 от 23.03.2007 г. по ф. д. № 80/1993 г. на Пловдивски окръжен съд по партидата на [фирма] обстоятелство: увеличаване капитала на [фирма] от 43 086 833 лв. на 56 256 550 лв. чрез издаване на 13 169 717 бр. обикновени безналични акции с право на глас, с номинална стойност 1 лв., извършено чрез непарична и парична вноски на [фирма] и непарична вноски на Държавата.

Първоинстанционното решение е обезсилено в частта, с която са уважени, респ. отхвърлени, част от предявените от Държавата против [фирма], [населено място] искове, като е постановено оставяне без разглеждане и прекратяване на производството по исковете:

1. За признаване за нищожни

на основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД поради противоречие с чл. 28, ал. 7 ЗПСК;

на основание чл. 26, ал. 2, пр. 1 ЗЗД поради невъзможен предмет;

на основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД поради противоречие с чл. 195 във връзка с чл. 194, ал. 4 ТЗ;

на основание чл. 26, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД във връзка с чл. 3, ал. 1 във връзка с ал. 3, т. 1 и ал. 9 ЗПСК;

на основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД във връзка с чл. 8 ПРУПСДП поради нищожност на предходното Решение № 773 от 10.11.2006 г. на Министерския съвет

решенията (волеизявленията) на Министъра на икономиката и енергетиката, взети с Протокол № РД-21-235 от 18.12.2006 г., за увеличаване капитала на [фирма] от 28 463 162 лв. на 43 086 833 лв. чрез издаване на нови 14 623 671 бр. обикновени безналични акции с право на глас, с емисионна стойност 1 лв. всяка, чрез извършване на непарична и/или парична вноски на [фирма], [населено място];

2. За признаване за нищожно

поради ненастъпило увеличение на капитала на [фирма] от 28 463 162 лв. на 43 086 833 лв. съобразно решенията на Министъра на икономиката и енергетиката по Протокол № РД-21-235 от 18.12.2006 г.;

на основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД поради противоречие с чл. 28, ал. 7 ЗПСК;

поради липса на надлежно формирана и изразена воля на Държавата при вземане на решенията;

поради липса на представителна власт на представителя на Държавата предвид противоречие с Решение № 773 от 10.11.2006 г. на Министерския съвет

решението по т. 5 от дневния ред на Общото събрание на акционерите на [фирма] от 15.03.2007г. за увеличаване капитала на дружеството от 43 086 833 лв. на 56 256 550 лв. чрез издаване на 13 169 717 бр. обикновени безналични акции с право на глас, с номинална стойност 1 лв., извършено чрез непарична и парична вноски на [фирма] и непарична вноски на Държавата.

К. поддържа, че решение № 357 от 11.07.2011 г. и решение № 1318 от 26.09.2011 г. по т. д. № 461/2011 г. на Пловдивски апелативен съд са нищожни, респ. недопустими, поради постановяването им от съдебен състав, формиран в нарушение на чл. 9, ал. 1 ЗСВ, а решение № 1317 от 26.09.2011 г. е нищожно поради постановяването му извън пределите на компетентност на съдебния състав, тъй като е извършена поправка в мотивите на решение № 357, каквато възможност в ГПК не съществува, както и поради това, че е насочено към промяна на изразената от съда воля.

В касационните жалби са развити подробни оплаквания и за неправилност на решение № 357 от 11.07.2011 г. и решение № 1318 от 26.09.2011 г. по т. д. № 461/2011 г. поради нарушение на материалния закон – чл. 192а, ал. 1, т. 1 и ал. 2 ТЗ; чл. 231, ал. 2 ТЗ; чл. 28, ал. 7 ЗПСК; чл. 2, ал. 1, т. 2 ЗОСОИ; чл. 18, ал. 1 ЗППДОБП /отм./ и § 2 и 3 от ПР на ПРУПСДП /отм./, както и

поради съществено нарушение на съдопроизводствените правила – чл. 297 ГПК, респ. чл. 220, ал. 1 ГПК /отм./и чл. 298, ал. 1 ГПК, респ. чл. 221, ал. 1 ГПК /отм./.

Допускането на касационно обжалване е аргументирано с всички предвидени в чл. 280, ал. 1, т. 1-3 ГПК основания. Като обуславящи изхода на делото са посочени въпросите: 1. Относно вероятната нищожност, респ. недопустимост на обжалваните въззивни решения; 2. Относно момента на придобиване на акции в търговски дружества от правоимащите реституенти при условията и реда на ЗОСОИ и на чл. 18, ал. 1 ЗПГДОБП /отм./ и § 2 и 3 от ПР на ПРУПСДП /отм./; 3. Относно записването на новите акции при увеличение на капитала на акционерните дружества като условие за увеличаването на капитала; 4. Относно влизането в сила на решението на Общото събрание на акционерите по чл. 231, ал. 2 ТЗ, което съдържа отлагателно условие; 5. Относно необходимостта от даване на съгласие от Агенцията за приватизация съгласно чл. 28, ал. 7 ЗПСК за намаляване на държавното участие, като условие за настъпване увеличението на капитала; 6. Относно субективните предели на силата на пресъдено нещо с източник съдебно решение по дело, в което не е участвал необходим другар; 7. Относно нищожността на волеизявленията на акционер в нееднолично акционерно дружество, насочени към предизвикване последиците на решения на Общото събрание; 8. Относно нищожността на решенията на Общото събрание на акционерите, за вземането на които липсва необходимото мнозинство от гласовете и 9. Относно формата на опороченост (отменяемост или нищожност) на решенията на Общото събрание на търговските дружества, за вземането на които са дадени по-малко гласове от минималното мнозинство за вземането на такива решения, предвидено в закона, устава или дружествения договор.

По отношение на поставените въпроси (с изключение само на въпроси № 1, № 7 и № 8) се поддържа, че решаването им е от значение за точното прилагане на закона и за развитието на правото. Освен това, се твърди, че въпросите (с изключение на въпрос № 1 и № 9) са решени в противоречие със съдебната практика – задължителна и/или казуална, съответно: по въпрос № 2 – противоречие с решение № 53 от 13.02.2008 г. по т. д. № 276/2007 г. на Пловдивски окръжен съд (чл. 280, ал. 1, т. 2 ГПК); по въпрос № 3 – противоречие с решения на ВС – решение № Ф-166 от 09.12.1992 г. по ф. д. № 149/92 г. и решение № 29 от 19.04.1996г. по ф. д.№ 176/95 г. на ВС, в г. о. и с решения на Великотърновски апелативен съд – решение № 422 от 28.12.2005 г. по в. т. д. № 504/2005 г., решение от 06.01.2006 г. по в. гр. д. № 40/2005 г. и решение от 05.04.2006 г. по в. гр. д. № 67/2006 г. (чл. 280, ал. 1, т. 2 ГПК); по въпрос № 4 – противоречие с определение № 168 от 28.01.2010 г. по гр. д. № 10/2010 г. на Софийски апелативен съд (чл. 280, ал. 1, т. 2 ГПК); по въпрос № 5 – противоречие с решение № 607 от 09.04.2001 г. по гр. д. № 2110/2000 г. на ВКС (чл. 280, ал. 1, т. 2 ГПК); по въпрос № 6 – противоречие с ППВС № 2/1977г. и ТРОСГК на ВС № 95 от 10.10.1995 г. по гр. д. № 65/85 г. (чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК) и с решение № 2455 от 17.12.1975 г. по гр. д. № 1945/75 г. на ВС, I г. о., определение № 96 от 12.06.2009 г. по т. д. № 179/09 г. на II т. о., определение № 41 от 15.02.2010 г. по гр. д. № 159/2010 г. на III г. о. и определение № 53 от 16.03.2011 г. по гр. д. № 1480/2011 г. на II г. о. (чл. 280, ал. 1, т. 2 ГПК); по въпроси № 7 и № 8 – противоречие с Тълкувателно решение № 1 от 06.12.2002 г. на ОСГК на ВКС (чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК).

Отвeтникът по касация – [фирма], [населено място] – заявява становище за недопускане на касационното обжалване, респ. за неоснователност на касационните жалби, по съображения, подробно изложени в писмени отговори от 07.10.2011 г. и от 02.12.2011 г. Претендира присъждане на разноски.

Върховен касационен съд, Търговска колегия, Второ отделение, като взе предвид данните по делото и заявените от страните становища, намира следното:

Касационните жалби са процесуално допустими – подадени са в преклузивния срок по чл. 283 ГПК, от надлежна страна в процеса и срещу актове, подлежащи на касационно обжалване.

За да отхвърли предявените от Република България срещу [фирма] искиове за признаване за нищожни поради несъществуването им решенията (волеизявленията) на Министъра на икономиката и енергетиката по Протокол № РД-21-325 от 18.12.2006 г., въззивният съд е преценил за неоснователен довода на ищеца за липса на акт на Общото събрание на дружеството, с който да е взето решение за увеличаване капитала на [фирма] от 28 463 162 лв. на 43 086 833 лв., аргументирана с твърдението, че към посочената дата, освен Държавата, акционери в това дружество са били още пет физически лица, поради което Министърът на икономиката и енергетиката не е можел сам да упражнява правомощията на Общо събрание. В тази връзка решаващият състав е приел, че петте физически лица М. К. Г., Г. Л. Г., Д. Г. Г., А. Н. Ч. и Д. Н. К. са придобили права на акционери след датата на вземане на процесните решения от 18.12.2006 г. и че това е станало съответно – на датата 30.01.2007 г., когато е извършена регистрация в Централния депозитар на прехвърлянето на акциите от Държавата в полза на първите три лица, предмет на споразуменията между тях от 17.07.2002 г. и на датата 09.02.2007 г., когато е извършена регистрация в Централния депозитар на прехвърлянето на акциите от Държавата в полза на другите две лица, предмет на споразуменията между тях от 26.01.2007 г. и от 19.02.2007 г. Съдът не е споделил и становището, че въпросът за възникване на членственото правоотношение на лицата А. Н. Ч. и Д. Н. К. е решен със сила на пресъдено нещо с постановеното от Пловдивски окръжен съд решение № 53 от 13.02.2008 г. по т. д. № 276/2007 г., като е приел липса на обективно и субективно тъждество между двете дела, произтичаща от това, че с решението по т. д. № 276/2007 г. е признато за установено качеството на посочените лица към датата 18.07.2007 г., която е следваща датата на вземане на решенията по Протокол № РД-21-325 от 18.12.2006 г. и от това, че страните по двете дела са различни /Държавата не е била страна по приложеното дело/.

По отношение на всички останали искиове за признаване за нищожни решенията (волеизявленията) на Министъра на икономиката и енергетиката по Протокол № РД-21-325 от 18.12.2006 г. и решението по т. 5 от дневния ред на Общото събрание на акционерите на [фирма] от 15.03.2007г. за увеличаване капитала на дружеството от 43 086 833 лв. на 56 256

550 лв., Пловдивски апелативен съд е приел, че са недопустими, като е оставил същите без разглеждане и е прекратил производството по делото по отношение на тях. Този правен извод е обоснован със съображения, че поддържаните от ищеца основания по чл. 26, ал. 1 и 2 ЗЗД, от които произтича твърдяната нищожност (невъзможен предмет, незавършен фактически състав и противоречие с конкретно посочени разпоредби от ЗПСК, ТЗ и ПРУПСДП /отм./) не могат да бъдат приложени към преценката за действителност на актовете на дружествените органи. В тази връзка, като е съобразил задължителните указания по т. I от Тълкувателно решение № 1 от 06.12.2002 г. на ОСГК на ВКС, съдът е посочил, че решенията на дружествените органи (като такива именно, а не като лични волеизявления на Министъра на икономиката и енергетиката, са преценявани и решенията по Протокол № РД-21-325 от 18.12.2006 г.) могат да са незаконосъобразни или да противоречат на дружествения договор или устава, но никога не са недействителни по смисъла на чл. 26-35 ЗЗД, поради което, дори и да са в противоречие със закона, това противоречие не може да е основание за прогласяването им за нищожни, а е основание за отмяната им по реда на специалния иск по чл. 74, ал. 1 ТЗ, предявен в преклузивните срокове по чл. 74, ал. 2 ТЗ.

За да отхвърли предявените от Република България срещу [фирма] *искове по чл. 29, ал. 1 ЗТР за признаване за установено несъществуването на всички вписани с Решение № 8263 от 21.12.2006 г. и с Решение № 2494 от 23.03.2007 г. по ф. д. № 80/1993 г. на Пловдивски окръжен съд обстоятелства*, въззивният съд е приел, че тези обстоятелства не могат да бъдат счестени за „несъществуващи“ по смисъла, разяснен в т. III на Тълкувателно решение № 1 от 06.12.2002 г. на ОСГК на ВКС, на нито едно от поддържаните в исковата молба основания. По-конкретно:

Твърдението на ищеца, че вписаните обстоятелства са несъществуващи поради липса на акт на Общото събрание на дружеството, с който да е взето решение за увеличаване на капитала, която липса произтича съответно от нищожността на решенията (волеизявленията) на Министъра на икономиката и енергетиката по Протокол № РД-21-325 от 18.12.2006 г. и поради нищожността на решението на Общото събрание на [фирма] от 15.03.2007 г., е преценено за неоснователно. С оглед извода, че към 18.12.2006 г. Държавата е била едноличен собственик на капитала на ответното дружество, съдът е приел, че взетите от Министъра на икономиката и енергетиката решения по посочения протокол са съществуващи (взети) решения на дружествен орган, притежаващ правомощието да приема решения по въпросите от предметната компетентност на Общото събрание по чл. 232а във връзка с чл. 221, т. 2 и чл. 192 ТЗ. Решението на Общото събрание от 15.03.2007 г. за новото увеличаване капитала на ответното дружество е преценено като съществуващо обстоятелство, от една страна, поради това, че същото не може да бъде нищожно на поддържаните от ищеца основания по чл. 26 ЗЗД, и от друга страна – тъй като не се твърди то да е било липсващо (невзето) решение.

Въззивният съд не е споделил и становището на ищеца, че вписаните обстоятелства са несъществуващи поради несбъждане на условието новоиздадените акции да бъдат записани в 3-дневен срок от всяко от решенията за увеличаване на капитала чрез подаване на писмена заявка по образец, което несбъждане означава, от една страна, незавършен състав на увеличението на капитала и води, от друга страна, до невлизане в сила на дружествените решения по чл. 192, ал. 1, пр. 1 ТЗ за увеличаване на капитала.

На първо място, решаващият състав е приел за фактически невярно твърдението, че при двете увеличения на капитала не е изпълнено предвиденото в чл. 192а, ал. 1, т. 1 ТЗ условие новите акции да са записани. Изпълнението на това законово изискване, при спазване на посочения в решенията на дружествените органи 3-дневен срок, е счестено за доказано от представените по делото и отразени в регистърните решения (Решение № 8263 от 21.12.2006 г. и Решение № 2494 от 23.03.2007 г. по ф. д. № 80/1993 г. на Пловдивски окръжен съд) списъци по чл. 192а, ал. 3 ТЗ на лицата, записали новите акции, които освен, че са удостоверени с подписите на членовете на Съвета на директорите, съдържат подписи и на самите акционери, записали акции. Съдът е приел, че именно списъкът по чл. 192а, ал. 3 ТЗ е документът, който удостоверява редовността на записването на новите акции като условие за вписване увеличението на капитала, в т. ч. и спазването на установения от Общото събрание срок за записване на новите акции. И доколкото и двата списъка не са оспорени от ищеца като неавтентични и/или неверни, е направен извод, че същите са истински документи и доказват редовността на записването на новите акции. По тези съображения, решаващият състав е преценил като ирелевантно направеното от ищеца оспорване на самите заявления за записване на новите акции досежно датата на подаването им. Наред с това, въз основа на събраните по делото доказателства (копия от водения в ответното дружество входящ дневник и показанията на свидетелката В. Н.), въззивната инстанция е приела, че оспорването е недоказано и съответно – че записването на новите акции е направено в срок.

Освен поради фактическата му невярност, неоснователността на твърдението, че незаписването на новите акции в срок води до несбъждане на условието по чл. 192а, ал. 1, т. 1 ТЗ и съответно до незавършеност на фактическия състав на увеличението, е аргументирана с факта на самото изпълнение на записването на новите акции. В тази връзка е посочено, че „записването“ представлява по своята същност поемане на задължение от акционера за бъдеща престация – за извършване на парична или непарична вноска, а в случая е безспорно, че и при двете увеличения на капитала това задължение е изпълнено от страна на новите акционери: вноските са изцяло направени, търговското дружество е приело изпълнението и акциите от увеличението са придобити от направилите вноските лица.

Изцяло неоснователен, според въззивния съд, е и доводът на ищеца, че незаписването на новите акции представлява несбъждане на отлагателното условие за влизане в сила на процесните две решения на Общото събрание за увеличаване на капитала, поради което вписаните в Търговския регистър обстоятелства, предмет на невлезлите в сила дружествени решения, са несъществуващи. Съдебният състав е посочил, че зависимостта между записването на новите акции и влизане в действие на решението за увеличаване на капитала е точно обратна на твърдяната от ищеца, а именно – че субективното право да се запишат акции от увеличението на капитала е възможно да бъде породено само от дружествено решение по чл.

192, ал. 1 ТЗ, чието действие не е било отложено, т. е. което е влязло в сила или незабавно (чл. 231, ал. 2, пр. 1 ТЗ), или най-късно преди извършеното записване на акции, но не и от дружествено решение, което не е взето или още не е влязло в сила, защото действието му е било отложено (чл. 231, ал. 2, пр. 2 ТЗ). Направен е извод, че записването на акции не може да бъде бъдещо несигурно събитие, от което да зависи действието на решението за увеличаване на капитала, доколкото правните условия за настъпване на един юридически факт не могат да са едновременно и причина, и последица на самия факт.

Въззивната инстанция е приела за неоснователно и твърдението за несъществуване на вписаните обстоятелства поради незавършен фактически състав на двете увеличения на капитала, дължащ се на липсата на валидно съгласие на Агенцията за приватизация (понастоящем Агенция за приватизация и следприватизационен контрол) по чл. 28, ал. 7 ЗПСК за намаляване размера на държавното участие в капитала на ответното дружество. Преди всичко, решаващият състав е счел това твърдение за фактически невярно, тъй като изискуемото от закона изрично съгласие е налице – обективирано е в Протоколно решение № 11046/01.11.2006г. на Изпълнителния съвет на Агенцията за приватизация, в което конкретно са посочени условията, при които се допуска намаляването на държавното участие, в т. ч. и максималният размер, до който то може да бъде намалено. В тази връзка не са споделени поддържаните от ищеца доводи за невалидност на даденото от Агенцията за приватизация съгласие, касаещи компетентността на органа и процедурата по вземането на решението, както и неговото съдържание и относимост и към двете увеличения на капитала. Отделно от това, съдът е изложил подробни съображения за липсата на връзка между изпълнението на изискването по чл. 28, ал. 7 ЗПСК и съществуването на вписаните обстоятелства, приемайки, че дори и да не е дадено съгласие от страна на Агенцията за приватизация за намаляване на държавното участие в капитала, то това е факт, който е от значение за законосъобразността на решенията за намаляване на капитала, но не и за съществуването на вписаните обстоятелства, предмет на тези решения, като отново е подчертал недопустимостта в производството по чл. 29, ал. 1 ЗТР да бъде проверявана законосъобразността на дружествените решения съгласно задължителната съдебна практика – т. III от Тълкувателно решение № 1 от 06.12.2002 г. на ОСГК на ВКС.

Във въззивните решения е направен извод за неоснователност и на заявеното от ищеца основание за несъществуване на вписаното на 23.03.2007 г. обстоятелство – второто увеличение на капитала, поради невнасяне на паричната вноска от записалия нови акции акционер [фирма] и поради липса на негово волеизявление, изразяващо съгласие за изплащане на тази вноска в предвидения двегодишен срок. Доколкото ищецът не е уточнил какво има предвид под допълнително и последващо съгласие за плащане на паричната вноска, съдът е приел, че поетото от посочения акционер задължение за внасяне на паричната вноска се съдържа в самото решение на Общото събрание от 15.03.2007 г. Освен това, според съда, е правно невъзможно подобно допълнително волеизявление да се отрази на преценката дали към момента на вписването му в Търговския регистър увеличението на капитала е съществуващо или несъществуващо обстоятелство. Тези съображения са отнесени и към твърдението на ищеца за невнасяне в срок на паричната вноска, с която да се покрие част от размера на увеличението на капитала.

С оглед мотивите на въззивните решения, настоящият състав намира, че макар да са значими за изхода на делото по смисъла на чл. 280, ал. 1 ГПК, поставените от касатора въпроси не могат да обосноват допускане на касационното обжалване, тъй като по отношение на тях не са налице конкретно поддържаните за всеки от въпросите основания по чл. 280, ал. 1, т. 1-3 ГПК.

По въпроса за вероятната нищожност, респ. недопустимост на обжалваните въззивни решения:

Не може да се счете, че съществува вероятност обжалваните актове да са нищожни или недопустими поради разглеждане на делото от съдебен състав, формиран в нарушение на чл. 9, ал. 1 ЗСВ. Неоснователно е поддържаното в тази връзка твърдение на касатора, че не е спазен принципът на случайния подбор при разпределение на делата. На лист 1 от т. д. № 265/2011 г. на Пловдивски апелативен съд се съдържат данни, че това дело, образувано по въззивна жалба вх. № 2816/07.02.2011 г. и въззивна жалба вх. 2991/08.02.2011 г. срещу решение № 31 от 28.01.2011 г. по т. д. № 259/2010 г. на Пловдивски окръжен съд, е разпределено на принципа на случайния подбор на съдия К. К., с което е изпълнено императивното изискване на чл. 9, ал. 1 ЗСВ. Поради служебната констатация за допуснати от първата инстанция очевидни фактически грешки, с определение № 393 от 14.03.2011 г. производството по делото е прекратено и е постановено връщане на същото на Пловдивски окръжен съд за провеждане процедурата по чл. 247 ГПК. С това прекратяване на производството, обаче, не се е изчерпала компетентността на определения съдия-докладчик, тъй като с него разглеждането на спора не е приключило, а само временно е отложено. Поради това, не е било налице основание за ново разпределение на делото при връщането му от първата инстанция след изпълнената процедура по чл. 247 ГПК, завършила с постановяване на допълнително решение № 154 от 31.03.2011 г. по т. д. № 259/2010 г. Независимо, че е образувано под нов номер (№ 461/2011 г.), *това е същото дело, за което вече е извършено компютърно разпределение.* Този извод не се променя от факта на подадената допълнителна въззивна жалба вх. № 8003/06.04.2011 г., тъй като с нея само е разширен предметът на делото, предвид постановеното от първата инстанция решение по чл. 247 ГПК. Доколкото решението за поправка на очевидна фактическа грешка няма самостоятелен характер, а заедно с основното решение образува едно цяло, образуваното по жалба срещу това решение въззивно производство също не е самостоятелно, а е част от вече образуваното въззивно производство по жалбите, подадени срещу основното първоинстанционно решение. Ето защо, твърдението за допуснато нарушение при формиране на въззивния съдебен състав е неоснователно и не обосновава вероятност за нищожност, респ. недопустимост на обжалваните актове.

Вероятност за нищожност не е налице и по отношение на решение № 1317 от 26.09.2011 г. по т. д. № 46182011 г., с което Пловдивски апелативен съд е извършил служебна поправка на очевидни фактически грешки в мотивите на постановеното от него решение № 357 от 11.07.2011 г. по същото дело. Релевираните от касатора доводи за това, че с посоченото решение

е извършена поправка в мотивите на основното решение и че поправката е насочена към промяна на изразената в него воля на съда, са относими към правилността, а не към валидността на акта по чл. 247 ГПК. Доколкото е постановено от законен съдебен състав и по изрично предвидена в процесуалния закон процедура, не може да се счете, че съществува вероятност решението за поправка да е нищожен акт.

По въпроса за момента на придобиване на акции в търговски дружества от правоимащите реституенти при условията и реда на ЗОСОИ и на чл. 18, ал. 1 ЗППДОБП /отм./ и § 2 и 3 от ПР на ПРУПСДП /отм./:

Твърдението на касатора е, че този въпрос е решен противоречиво в обжалваното въззивно решение (решение № 357 от 11.07.2011 г.) и в представеното влязло в сила решение № 53 от 13.02.2008 г. по т. д. № 276/2007 г. на Пловдивски окръжен съд, както и че решаването му е от значение за точното прилагане на закона и за развитието на правото, предвид обстоятелството, че с два акта на Върховен административен съд (определение № 11 500 от 06.10.2009 г. по адм. д. № 12401/2009 г. на III отд. и определение № 1914 от 08.02.2011 г. по адм. д. № 10162/2008 г. на II отд.) е направен извод относно момента на придобиването на акции от правоимащите реституенти, обратен на застъпления в решението на въззивния съд.

Настоящият състав намира, че основанието по чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК не е осъществено, тъй като по така поставения въпрос вече е налице произнасяне на Върховен касационен съд по реда на чл. 290 ГПК, имащо задължителен характер за долустоящите съдилища, съгласно указанията по т. 2 от Тълкувателно решение № 1 от 19.02.2010 г. на ОСГТК на ВКС. С решение № 174 от 13.12.2011 г. по т. д. № 1025/2010 г. на ВКС, I т. о. е прието, че обезщетяваните с безналични акции от капитала на публични държавни дружества по реда на чл. 2 ЗОСОИ бивши собственици на одържавени недвижими имоти по този закон, респ. техните наследници, придобиват качеството акционери в същите дружества не по-рано от вписване на цесията на полагащия им се като обезщетение брой в съответния регистър на Централния депозитар. Наличието на формирана понастоящем задължителна съдебна практика, която се споделя от настоящия състав, изключва приложението и на основанието по чл. 280, ал. 1, т. 2 ГПК, респ. необходимостта от обсъждане на доказващото го влязло в сила съдебно решение № 53 от 13.02.2008 г. по т. д. № 276/2007 г. на Пловдивски окръжен съд, тъй като съществуващото противоречие по поставения по-горе въпрос следва да се счита преодолено. А доколкото даденото от Пловдивски апелативен съд разрешение на този въпрос е изцяло в съответствие с цитираната задължителна практика, въззивното решение не следва да бъде допуснато до касационен контрол и на основанието по чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК.

По въпроса за записването на новите акции при увеличение на капитала на акционерните дружества като условие за увеличаването на капитала:

Преди всичко, следва да се отбележи, че решаващият състав не е отрекъл записването на акциите като задължително условие за увеличението на капитала на търговските дружества, в какъвто смисъл неоснователно се поддържа от касатора. Видно от мотивите на двете въззивни решения, съдът е счел, че императивното изискване на чл. 192а, ал. 1, т. 1 ТЗ новите акции от увеличението на капитала да бъдат записани в случая е спазено, което се доказва както от самите заявления на акционерите, записали акции, така и от представените по делото и неоспорени по реда на чл. 154, ал. 1 ГПК списъци по чл. 192а, ал. 3 ТЗ на лицата, записали новите акции. Изводът за фактическа невярност на твърдението на ищеца, че новите акции не са били записани, е посочен като *достатъчен*, за да обоснове отхвърляне на исквете на поддържаното основание за незавършеност на фактическия състав на увеличението на капитала. Поради това, изразеното разбиране, че дори изобщо да не е било налице предварително обещание за внасяне на парична или непарична вноска, което да е било поето към дружеството чрез записване на новите акции, условието на чл. 192а, ал. 1, т. 1 ТЗ е било изпълнено чрез самото извършване на вноските и придобиването на акциите, е без реално значение за изхода на правния спор. Определящ е именно изводът, че е налице надлежно записване на новите акции. Що се отнася до правилността на този извод, същата е относима към касационните основания по чл. 281, т. 3 ГПК, но не и към основанията по чл. 280, ал. 1 ГПК за допускане на касационния контрол.

Отделно от това, по отношение на поставения въпрос не са налице и двете поддържани основания по чл. 280, ал. 1, т. 2 и т. 3 ГПК.

Представените от касатора решения на ВС/ВКС – решение № Ф-166 от 09.12.1992 г. по ф. д. № 149/92 г. на V г. о. и решение № 29 от 19.04.1996 г. по ф. д. № 176/95 г. на V г. о. – не доказват твърдяното противоречиво решаване на въпроса дали записването на акциите е условие за увеличението на капитала и допустимо ли е неговото саниране чрез самото извършване на вноската, предвид липсата на аналогичност между тези актове и обжалваните въззивни решения. Първото от двете цитирани решения изобщо не съдържа произнасяне по посочения въпрос, а единствено констатация, че всички акции са записани и че не е налице нарушение на чл. 161, ал. 4 ТЗ (предходна редакция). Във второто решение въпросът е обсъждан, но от друг аспект – за необходимостта да съществува яснота досежно лицата, записали акции, с оглед изискването зад акциите „да стоят действително съществуващи физически или юридически лица, защото законът не позволява акционерното дружество да се образува с анонимни пари”.

Останалите съдебни решения, представени във връзка с основанието по чл. 280, ал. 1, т. 2 ГПК – трите решения на Великотърновски апелативен съд, не следва да бъдат обсъждани, тъй като поради липсата на данни да са влезли в сила не представляват „практика на съдилища” по смисъла на т. 3 от Тълкувателно решение № 1 от 19.02.2010 г. на ОСГТК на ВКС. Такъв характер нямат и решенията по административни дела, с които касаторът е мотивирал основанието по чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК.

Настоящият състав счита, че въпросът, свързан със записването на акциите като условие за увеличаването на капитала, не може да обоснове допускане на касационния контрол и на второто поддържано основание – това по чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК. Нормата на чл. 192а, ал. 1, т. 1 ТЗ е напълно ясна, непротиворечива и непоставяща съмнение относно тълкуването ѝ в смисъл, че записването на акциите е задължително изискване за увеличението на капитала, който смисъл именно е възприет и от въззивната инстанция в обжалваните актове.

По въпроса за влизането в сила на решението на Общото събрание на акционерите по чл. 231, ал. 2 ТЗ, което съдържа отлагателно условие:

Поддържаното по отношение на този въпрос твърдение за противоречие в практиката е недоказано. Единственият съдебен акт, с който е подкрепено това твърдение – определение № 168 от 28.01.2010 г. по гр. д. № 10/2010 г. на Софийски апелативен съд – не представлява „практика на съдилищата“ по смисъла на т. 3 от Тълкувателно решение № 1 от 19.02.2010 г. на ОСГТК на ВКС, тъй като с него е постановена отмяна на първоинстанционно определение и връщане на делото за продължаване на съдопроизводствените действия. Отделно от това, посоченото определение е и напълно неотнормосимо към поставения въпрос предвид различния предмет на спора – в него е обсъждано значението на евентуалната отмяна решенията на УС на търговското дружество за законосъобразността на последващо решение на Общото събрание, а не въпросът за влизане в сила на решението на Общото събрание, с оглед предвидено в него отлагателно условие.

Не може да се счете за осъществено и основанийето по чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК. Разпоредбата на чл. 231, ал. 2 ТЗ, регламентираща влизането в сила на решенията на Общото събрание на акционерното дружество, пределно ясно и недвусмислено установява правилото за незабавно действие на решенията на Общото събрание, освен ако действието им не е било отложено. Поради това, не би могло да се приеме, че са налице предпоставките на чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК, съгласно разясненията по т. 4 от Тълкувателно решение № 1 от 19.02.2010 г. на ОСГТК на ВКС. Още повече, че според самия касатор, наличието на това основание произтича от *неразбирането* на състава на въззивния съд на обусловеността на действието на решенията на общите събрания на търговските дружества от съдържащите се в тях отлагателни условия, т. е. допускането на касационния контрол е мотивирано с несъгласие с изводите на съда, че записването на акциите не е бъдещо несигурно събитие (отлагателно условие), от което зависи действието на решението по чл. 192, ал. 1 ТЗ за увеличаване на капитала, а е допълнително изискване за последващото провеждане на увеличението на капитала в съответствие със закона. По своята същност, тези доводи представляват оплаквания за неправилност на обжалваните решения, които не са относими към производството по чл. 288 ГПК.

По въпроса за необходимостта от даване на съгласие от Агенцията за приватизация съгласно чл. 28, ал. 7 ЗПСК за намаляване на държавното участие, като условие за настъпване увеличението на капитала:

Като несъответстващо на мотивите на обжалваните решения следва да бъде определено твърдението на касатора, че съдът не е преценявал съгласието по чл. 28, ал. 7 ЗПСК като елемент от фактическия състав на увеличението на капитала. Напротив, съдебният състав е изразил ясно и категорично становище, че наличието на такова съгласие е задължително условие (*condition sine qua non*) за увеличението на капитала. Отказът му, обаче, да уважи направения в тази връзка довод на ищеца е аргументиран с други съображения – от една страна, с това, че в случая е доказано наличието на валидно дадено съгласие от страна на Агенцията за приватизация и от друга страна, поради това, че неспазването на посоченото законово изискване би било от значение за законосъобразността на решението на дружествения орган за увеличение на капитала, (чиято проверка съгласно т. III от Тълкувателно решение № 1 от 06.12.2002 г. на ОСГТК не е предмет на производството по чл. 29, ал. 1 ЗТР), но не може да обоснове несъществуване на самото увеличение на капитала като вписано в Търговския регистър обстоятелство. Следователно, решаването на посочения въпрос е изцяло относимо към конкретната преценка на фактите по делото и към правилността на направените въз основа на тях изводи, която, като част от същинската правораздавателна компетентност на съда, е предмет на самия касационен контрол, но не и на производството по допускането му.

Освен поради горната констатация, касационното обжалване по въпроса, свързан с приложението на чл. 28, ал. 7 ЗПСК, не може да бъде допуснато и поради това, че поддържаните по отношение на него основания (чл. 280, ал. 1, т. 2 и т. 3 ГПК) не са налице. Доколкото във въззивните решения е прието, че съгласието на Агенцията за приватизация е задължително условие за увеличението на капитала, когато в резултат на него се намалява участието на Държавата, липсва противоречие между обжалваните актове и представеното решение № 607 от 09.04.2001 г. по гр. д. № 2110/2001 г. на ВКС, съдържащо същия извод, т. е. основанийето по чл. 280, ал. 1, т. 2 ГПК е недоказано. Отсъствието на основанийето по чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК произтича от обстоятелството, че посочената разпоредба е ясна и не провокира различно тълкуване, което да поражда трудности по приложението ѝ.

По въпроса за субективните предели на силата на пресъдено нещо с източник съдебно решение по дело, в което не е участвал необходим другар:

Решаването на този въпрос касае изцяло правилността на основното въззивно решение, поради което и с оглед разясненията по т. 1 от Тълкувателно решение № 1 от 19.02.2010 г. на ОСГТК на ВКС, не може да обоснове допускане на касационния контрол на същото. Изводът на съда, че по отношение момента на придобиване на акции от капитала на [фирма] от лицата А. Н. Ч. и Д. Н. К. не следва да бъде съобразено решение № 53 от 13.02.2008 г., постановено по приложеното т. д. № 276/2007 г. на Пловдивски окръжен съд, е аргументиран с отсъствие на обективно и субективно тъждество между двете дела, произтичащо от разликата в предмета им – предмет на влязлото в сила решение е признаване качеството на акционери на

посочените лица към *датата 18.07.2007 г.*, а не към релевантния за настоящото дело предходен момент *15.12.2006 г.* (датата на решението за първото увеличение на капитала) и от разликата в страните – страни по т. д. № 276/2007 г. са акционерите А. Ч. и Д. К. и [фирма], докато страни по настоящото дело са Държавата, в качеството ѝ на акционер, и това дружество. Именно тази преценка е обусловила извода на съдебния състав, че въпросът за момента на възникване на членственото правоотношение на посочените лица не е решен със сила на пресъдено нещо. Неоснователно в тази връзка е твърдението на касатора, че въззивният съд е изразил становище, че в производството по т. д. № 276/2007 г. Държавата е следвало да участва като необходим другар на ищците. Подобно твърдение не се съдържа в мотивите на обжалваното решение. Неучастието на Държавата в приключилото дело е изтъкнато единствено като съображение за това, че постановеното по него решение не я обвързва, но не и че същата е трябвало да бъде конституирана като страна. Още повече, че такова становище би било в противоречие със задължителната съдебна практика – т. IV от Тълкувателно решение № 1 от 06.12.2002 г. на ОСГК на ВКС, в което изрично е посочено, че страни по иска чл. 71 ТЗ, какъвто именно е искът, по който е постановено влязлото в сила решение по т. д. № 276/2007 г., са акционерът (съдружникът), търсещ защита на собствените си членствени права, и съответното търговско дружество.

Поради изложеното, цитираната от касатора съдебна практика по отмяна на влезли в сила решения (част от която – определения на ВКС – не попада в обхвата на релевантната за производството по чл. 288 ГПК практика) се явява неотнормирана към поставения въпрос и не може да обоснове допускане на касационното обжалване. Поради наличието на задължителна съдебна практика по същия въпрос /ППВС № 2 от 29.09.1977 г./ липсва и основанието по чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК.

По въпросите за нищожността на волеизявленията на акционер в нееднолично акционерно дружество, насочени към предизвикване последиците на решения на Общото събрание; за нищожността на решенията на Общото събрание на акционерите, за вземането на които липсва необходимото мнозинство от гласовете и за формата на опороченост (отменяемост или нищожност) на решенията на Общото събрание на търговските дружества, за вземането на които са дадени по-малко гласове от минималното мнозинство, предвидено в закона, устава или дружествения договор за вземането на такива решения:

Всички тези въпроси са поставени от касатора с твърдението, че при решаването им въззивният съд не е установил действително изразената воля в Тълкувателно решение № 1 от 06.12.2002 г. на ОСГК, което е довело до погрешни правни изводи и противоречие със същото. Това становище, което по съществото си представлява оплакване за неправилност на атакуваните решения, а същевременно и несъгласие с постановките на посоченото тълкувателно решение, не може да бъде споделено. При преценката относно твърдяната от ищеца нищожност на решенията за процесните две увеличения на капитала на [фирма] (впоследствие АД) решаващият състав е провел необходимото разграничение между нищожността и незаконосъобразността, като пороци на решенията на дружествените органи, в пълно съответствие с указанията, дадени в Тълкувателното решение, като е съобразил разясненията относно правните последици от наличието на всеки от двата порока и относно исконите, чрез които същите могат да бъдат преодоляни. Съществуването на задължителна съдебна практика по изброените три въпроса и съответствието на въззивните решения с нея налага извод за отсъствие на поддържащите основания по чл. 280, ал. 1, т. 1 (по първите два въпроса) и чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК (по третия въпрос).

С оглед всички изложени съображения, касационното обжалване не следва да бъде допуснато.

Независимо от посочения изход на делото, искането на ответника за присъждане на разноски за настоящото производство не следва да бъде уважено предвид липсата на доказателства за извършването на такива.

Така мотивиран, Върховен касационен съд, Търговска колегия, състав на Второ отделение, на основание чл. 288 ГПК

О П Р Е Д Е Л И :

НЕ ДОПУСКА КАСАЦИОННО ОБЖАЛВАНЕ на постановените от Пловдивски апелативен съд решения по т. д. № 461/2011 г. – решение № 357 от 11.07.2011 г., решение № 1317 от 26.09.2011 г. и решение № 1318 от 26.09.2011 г.

Определението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: [подпис]

ЧЛЕНОВЕ: 1. [подпис]

2. [подпис]